

İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE; “YOK MEKAN” BAĞLAMINDA HABER SET TASARIMI

INTERIOR ARCHITECTURE EDUCATION; NEWS SET DESIGN IN THE CONTEXT OF “NON-PLACE”

Çağrı BULHAZ *, Başak ANTEPLİOĞLU**

ÖZET

Son yıllarda iç mimarlığın bir dalı olan sahne tasarımı eğitimi ele alınmıştır. Yeni bir kavram olarak “yok mekan” iç mekân tasarımında, mimarlıkta ve kentsel ölçekte görülmektedir. Yok mekan anlayışının televizyon haber set tasarımında uygulanmasının izleyici algısı açısından olumlu etkileri vardır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “doküman inceleme” (İslamoğlu, s.228) yöntemini kullanılmıştır, çünkü Televizyon set tasarımı, haber set tasarımı ve “yok mekan” kavramsal olarak literatürden incelenmiştir. Edinilen bilgiler nitel araştırma yöntemlerinden “içerik analizi” (Böke,2017, s.344) yöntemi ile değerlendirilip, konu ile ilgili TRT Haber kanalından seçilen örnekler üzerinden elde edilen veriler karşılaştırma yöntemi ile analiz edilmiştir. Yok mekan anlayışının televizyon stüdyosunda uygulanabilirliği incelenmiştir. İç mekân tasarımında, mimarlıkta ve kentsel tasarımda yer alan “yok mekan” tasarım anlayışının, Televizyon stüdyolarında haber set tasarımında yenilikçi, içerik ile örtüşen, olumlu bir yaklaşım olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İç Mimarlık Eğitimi, Set Tasarımı Eğitimi, Yok Mekan, İç Mekan Tasarımı, Haber Dekorü

ABSTRACT

In recent years, stage design education, which has recently become a branch of interior architecture, has been discussed. “Non-place” is a new concept seen in interior design, architecture and urban architecture. It is being predicted that “non-place” approaches in set design have a positive impact on the reception of the viewer. In this research, “document review” (İslamoğlu, p.228) method, which is one of the qualitative research methods, was used, because television set design, news set design and “non-place” were conceptually examined from the literature. The information obtained was evaluated with the “content analysis” (Böke, 2017, p.344) method, which is one of the qualitative research methods, and the data obtained from the samples selected from the relevant TRT News channel were analyzed by the comparison method. The applicability of the concept of no space in the television studio and the reflection of the method on design education were examined. In this respect, significance of set design education for design has been explored. “Non-place” interior design and set design has been conceptually examined. Literature survey has been carried out from related sources and data has been analyzed using comparative method. Applicability of “non-place” approach to television studio and its impact on design education have been examined. The applicability of the concept of non-place in the television studio has been examined. It has been revealed that the “non-place” design approach in interior design, architecture and urban design is an innovative, positive approach that overlaps with the content in news set design in TV studios.

Keywords: Interior Architecture Education, Set Design Education, Non-place, Interior Design, News Set Design

Geliş Tarihi/Received: 19.08.2021
Kabul Tarihi/Accepted: 22.09.2021

Araştırma Makalesi/Research Article

*
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü,
Atılım Üniversitesi, Ankara / Türkiye

Department Interior Architecture and
Environmental Design,
Atılım University, Ankara / Turkey

ORCID: 0000-0001-5113-471X

**
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü,
Bilkent Üniversitesi, Ankara
/ Türkiye

Department of Interior Architecture and
Environmental Design,
Bilkent University, Ankara / Turkey

ORCID: 0000-0002-7841-9966

1. İÇ MİMARLIK VE SAHNE TASARIMI EĞİTİMİ

Ökten’e göre (2012), yirminci yüzyılın başlarında iç mimarlığın, diğer tasarım mesleklerinden biri haline geldiği görülmektedir. İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde uzmanlaşma ile bağlantılı olarak iç mimarlık eğitiminin de önem kazanarak kurumsallaştığı görülmüştür. İlk iç mekan ile ilgili yazılı çalışmalara 1800’lü yıllarda rastlanmaktadır. Önce kurs düzeyinde başlayan iç mimarlık eğitimi daha sonra tasarım okullarında seçmeli ders olarak programa eklenmiş ve ikinci dünya savaşı sonrası üniversitelerde bir bölüm olarak akademide günümüzdeki yerini almıştır. Avrupa’da, Uzak Doğu’da ve Avustralya’da benzer gelişmeler görülse de Japonya geleneksel eğitim yapısı ile diğerlerinden ayrılmaktadır. Günümüzde, iç mimarlık; form, doku, renk, malzeme, aydınlatma, donatı elemanları ve aksesuar öğelerinin mimari yapı içinde yer alan hacimlerin, kullanıcı ihtiyaçlarını ve konforunu sağlayacak şekilde tasarlanması demektir.

İç mimarlığın bir alt dalı olarak sahne tasarımı son yıllarda üniversitelerde ders olarak eğitim programlarında yer almaktadır. Günümüzde çoğunlukla televizyon ve sinema alanlarında

kullanılan “Set Tasarımı” terminolojisi; sözlü, müzikli veya teatral bir performansın sergilendiği fiziksel alan olarak açıklanmıştır (Erlhoff ve Marshall 2008)

Televizyon stüdyoları konusunda set tasarımı eğitimi ülkemizde yeni bir alandır. Teknolojinin yenilikçi ürünlerinden biri olan televizyon ve diğer yayın biçimlerinin ihtiyaç duyduğu set tasarımları da yenilikleri yakından takip etmelidir. Klasik set tasarım anlayışının her janrda kullanılmayacağı ve programa uygun set tasarım ihtiyacı olduğu bilinmektedir (Ozangüç, 1998). Müzik- eğlence, çocuk programları, yarışmalar, eğitim ve kültür gibi içeriklerde sosyo-kültürel yapı hatta yerel özellikler bile izleyiciye aktarılması gereken unsurlardır. Bu sebeple “yok mekan” kavramını açıklamak için örnek olarak haber set tasarımı seçilmiştir.

Yıldız’a göre (2006), bir televizyon stüdyosunda “Reel İç Mekân Düzenlemeleri” olarak isimlendirilen, stüdyoya ait iç mekanların tamamıdır. Bazen sadece sahne olabileceği gibi bazen, seyircili bir düzen de olabilir. Stüdyolarda teknik ve estetik gereksinimler birlikte ele alınmalı ve bütünü oluşturmalıdır. Reel iç mekan düzenlemelerinden en önemlisi set tasarımıdır. “Sanal düzenlemeler” ise stüdyo alanının ihtiyaca göre değişebilen, esnek bir yapıya sahip olmasıdır. Zaman, mekân ve atmosfer çok hızlı bir şekilde değişebilmelidir. Hertzberger’in (1991), “kullanıcıların yorum yapabileceği kadar açık ama bir o kadar da kendi kimliği olacak kadar kapalı mekanlar” tanımı iç mekan tasarımında esnekliği açıklamak amacıyla yapılmış olsa da yok mekanın temelini oluşturur.

Bu çalışmada, haber set tasarımının yok mekan kavramı ile iç mimarlık eğitimindeki yeri araştırılmıştır. Genellikle mekan tasarımları gibi set tasarımlarında da özgünlük olumlu bir özellik olsa da, haber programlarında “yok mekan” tercih edilen bir tasarım anlayışı haline gelmiştir. Bu sebeple haber set tasarımları örnekleriyle tasarım eğitimindeki özgünlük ilkesi sorgulanmıştır. “Yok Mekan” bağlamında TRT haber set tasarımları incelenmiş ve haber setlerinin tasarımı kuramsal olarak incelenmiştir. Yok mekan tanımı literatürden nitel araştırma yöntemlerinden, içerik inceleme yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İkincil verilere dayanan bu çalışmada konu ile ilgili çeşitli kaynaklardan toplanılan veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi ile aktarılmıştır (K. Böke, s.310). Bu tasarım anlayışının set tasarımı eğitiminde yer almasının önemi açıklanmıştır. Teknik ve estetik ihtiyaçlara farklı bir bakış açısı getirilerek televizyon stüdyosunda “yok mekan set tasarımı”nın uygulanabilirliği incelenmiştir.

2. TELEVİZYON STÜDYOSU SET TASARIMI EĞİTİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR

Gelişen teknolojiye rağmen günümüzde hala etkisini kaybetmeyen televizyon yaygın olarak kullanılan bir kitle iletişim aracıdır. 20. Yüzyıldaki önemli icatlardan biri olarak kabul edilmektedir. Başlangıçta büyük kitleler tarafından izlenemeyen yayınlar 1950’lerde yaygın duruma gelmiştir (Yıldız, 2007). Ülkemizde televizyon yayınının ilk çalışmaları deneysel olarak İstanbul Teknik Üniversitesi’nde başlamıştır. 31 Ocak 1968 tarihinde yayına başlayan TRT, ülkemizde ilk düzenli yayının yapıldığı kanaldır (Cankaya, 2015). Günümüzde ise yayıncılık, izleyiciye kendi ilgi alanlarına göre özel programları istediği saatte ve mekânda izleme imkanı sağlamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde giderek yaygınlaşan konulu kanallar (tematik yayıncılık) haber, spor, belgesel, alışveriş, eğlence, din, kültür, teknoloji, müzik, çocuk, sinema gibi birçok konu üzerine yayın yapmaktadırlar. Taştan (2014)’ın anlatımıyla “haberdar” olmak, yani kişinin kendisinin dışında gelişen olaylardan ve kişilerden haberdar olma arzusu haber bültenleri ve haber programlarını televizyon yayınlarının en önem atfedilen programlarından biri haline getirmiştir.

Stüdyolar, radyo ve televizyon yayıncılığında kullanılan önemli bir gereksinimdir (Yıldız, 2006). Stüdyonun hangi amaç için kullanılacağı (program türü) ve programın akışı set tasarımını etkileyen ana unsurlardır. Ayrıca bu içeriğin izleyiciye aktarımı da tasarım sürecinde göz önünde bulundurulması gereken bir konudur. Sette kullanılan her objenin kameranın onu aktarım biçimi ile anlam kazanır. Kameranın çalışma sistemi de ışık ile yakın ilişkidir.

3. KAMERA, IŞIK VE SESİN SET TASARIMI İLE İLİŞKİSİ

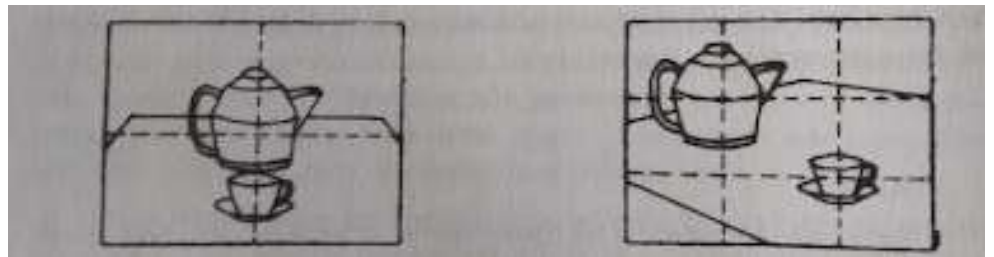
Televizyon stüdyosunda yapılan çekimler çerçeveleme tekniği açısından şöyle gruplandırılabilir: Genel çekim, boy çekim, diz çekim, bel çekim, orta yakın çekim, yakın çekim, çok yakın çekim.

Set tasarımı eğitiminde öncelikli kavramlardan biri “görüntü çerçevesi”dir. Sahnede nesnelerin konumlandırılması belirli prensiplerle yapılmalıdır. Doğru düzenlenen bir sahnede izleyici ilgisinin görüntü çerçevesi içinde olması hedeflenir.

Şekil 1. Led ekran ve vizördeki görüntüsü.
TRT Haber Stüdyosu (Tekşen, 2021)

Sahnede nesnelerin konumlarını kamera açıları ve konumları belirler (Şekil 1). Çıplak gözle verilen kararlar yanıltıcı olabilir, çünkü izleyici sadece görüntü çerçevesi dahilindekileri görmektedir. Kanlı ve Bilgiç'in aktardığı gibi (2016), Le Corbusier'in önemli tasarımlarından biri olan Villa Savoye'nun yönetmen Pierre Chenal ile birlikte film çekimini yapması, çıplak göz yerine kameranın, düşlenenin temsilinde farklı bir rol oynadığının bilincinde olmasındandır. Bir set tasarımcısı en az bir kameraman kadar görüntünün sanatsal düzenlemesi hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Görüntüdeki ayrıntılar genel bir çekim planında izleyici tarafından algılanamaz, yakın plan çekimde ise anlaşılabilir. Başka bir görüntü düzeni ise 1/3 kuralıdır. Bu konunun temeli eski Yunanda “altın kesim”e (golden mean) kadar gitmektedir. Nesnenin merkezi görüntü merkezi ile aynı noktada olursa izleyicinin dikkati dağılır. Ama Şekil 2' de görüldüğü gibi üçe bölünmüş bir çerçevedeki her kesişim noktası oldukça dikkat çekicidir (Kafalı, 2000).

Şekil 2. Görüntü Çerçevesinde 1/3 kuralı.
(Kafalı, 2000)

Görüntü çerçevesindeki tonlama ve renk kullanımı da önemlidir. Monoton ve ya çarpıcı odak noktası oluşturmak gibi kararlar programın içeriği ile ilgilidir. Renk doygunluğu, tonlama, zıtlık gibi yaklaşımlar program içeriğini destekleyici şekilde kullanılmalıdır.

4. HABER SET TASARIMININ GEREKLİLİKLERİ

İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar haber alma ve verme teknolojiyle birlikte gelişmiştir. Demokratik ülkelerde haber alma en doğal haklardan biri olarak kanunlarla korunmaktadır. Televizyonda önemli bir rolü olan haber programları genellikle yapım biçimine göre “düz program” olarak tanımlanır (Aziz, 2013). Burada amaç, spikerin doğrudan kamera karşısında haberleri izleyiciye aktarmasıdır. Yorum, etki, katkı olmadan, salt haberin izleyiciye aktarılması amacıyla görsel unsurlar sadece kanal ve program kimliği gibi temel mesajları iletmelidir.

Bu noktada haber set tasarımında, mekan tanımından çok, tanımsızlığı önem kazanmaktadır. “Yok mekan” kavramı kent ve konut tasarımında olumsuz yönde kimliksizleşme olarak nitelendirilmiştir. Ancak haber setine dair herhangi belirleyici unsurun olmayışı salt haberin iletimi açısından önemlidir.

5. “YOK MEKAN” TASARIM ANLAYIŞI

Mekan ve zaman kavramları insanın gerçeklikle bağını kuran temel unsurlardır. Platon ve öğrencisi Aristoteles mekanı, her şeyi içine alan “kap” diye tanımladılar (Anbarpınar, 2020). Yirminci yüzyılın başlarında tüm mekan tasarımlarında modernizmin etkisi artık kültür ve anlam yitimine neden olacak kadar genişlemiştir. Kimliği; aidiyet, özgünlük ve farklılaşmayla yaratılmaması, mekânın da tanımlayıcı olmaması eğilimini geliştirmiştir. Diğer bir açıdan bakıldığında ise “yok mekan”, mekânın kullanıcılarının mekana sahip olma, işaretleme ya da kişiselleştirme gibi duygulardan yoksun olması mesajını içeren mekânlardır (Kanlı ve Bilgiç, 2016).

6. TELEVİZYONDA “YOK MEKAN” SET TASARIMLARININ TRT HABER SET TASARIMI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Günümüzde adı 15 Temmuz Stüdyosu olan haber stüdyosunun 2013 yılında set tasarımı 6 farklı sabit setten oluşmaktaydı (Şekil 3-4). Bu dekorlarda, 24 saat boyunca haber bültenleri, sabah haberleri, ana haber bültenleri, ekonomi haberleri, hava durumu gibi farklı zaman dilimlerinde yayın yapılmaktaydı. İki kat yüksekliğinde galeri boşluğundaki stüdyonun üst katında açık ofisler bulunmaktaydı. Fonda led ekranların kullanılması farklı grafiklerle farklı programların yapımına olanak tanımaktadır. Ancak led ekranları çerçeveleyen gri fon ve onun etrafındaki kırmızı ışık bandı oldukça karakteristik bir kimlik taşımaktadır. Masa ve altındaki platform da hem geometri, hem malzeme açısından dikkat çekmektedir. Yatay kayan yazılı led sistemi de sürekli hareket eden yazıları sayesinde ayrı bir ilgi odağı olmaktadır.

Şekil 3-4. TRT Haber Stüdyosu 2013

Altı set de kırmızı, beyaz ve metalik gri renklerden oluşmaktaydı. Stüdyo ve platformların bazıları epoksi kaplanmıştı. masaların üst yüzeyleri ise akrilik levhadan yapılmıştı. Yatay dekor unsurlarının çoğunun parlak malzemedan yapılması istenmeyen yansımaların oluşmasına sebep olmaktadır.

Taştan (2014)’a göre diğer kanallarda olduğu gibi hava durumunun green box tekniği ile çekilmemesi TRT'nin farklılığını göstermektedir. Ancak bu stüdyoda hava durumunun led ekran üzerinden anlatılması aslında sınırlayıcı olmuştur.

2018 yılında yayına giren haber stüdyosu yeni set tasarım anlayışı ile bir önceki örnekten ayrılmaktadır. Şehir ölçeğinde yok-mekan, istenmeyen, kimliksizleştiren bir özellik olsa da, önceliğin haber verme amacı olduğu bir set tasarımında istenilen bir özellik haline gelmektedir.

Fonda kesintisiz, bütün olarak devam eden led ekran sabit ve hareketli görüntülere olanak sağlamaktadır. Burada grafiklerin tasarımı da setin kendisi kadar önem taşımaktadır.

Şekil 5. Led ekran. TRT Haber Stüdyosu
(Tekşen, 2021)

Şekil 6.. Genel Görünüm. TRT Haber
Stüdyosu (Tekşen, 2021)

Şekil 7. Genel Görünüm. TRT Haber Stüdyosu (Tekşen, 2021)

Zeminde iki tonda mat gri kullanımı nötr renklerle geri planda bırakılmak istendiğini göstermektedir. Farklı tonlar, zeminin ekranda $\frac{1}{3}$ oranda görünmesi sebebiyle monotonluğun engellemesi için kullanılmıştır.

İzleyicinin dikkatini dağıtabilecek hiçbir unsur dekorda yer almamaktadır. Programın dinamik bir parçası olarak led ekran rol oynamaktadır. Haber bültenlerinde ve programlarında en çok kullanılan program ismi ya da harita gibi unsurlar sabit grafiklerdir. Tekrar eden hareketli görüntüler olduğu gibi, içeriğe göre kullanılan grafikler de vardır. Hazırlanan grafiklerin içinde canlı bağlantı görüntüleri için yapılan alana “kelebek” denilir.

Şekil 8. Led ekran ve tekli kelebek görüntüsü. TRT Haber Stüdyosu (Tekşen, 2021).

Şekil 9. Led ekran ve tekli kelebek görüntüsü. TRT Haber Stüdyosu (Tekşen, 2021).

Bütün led ekranın içinde kaç tane kelebek kullanılacağı her bir haber için farklılaşabilir. Aynı ayrı parçalı ekranlar yerleştirip dekor parçalarıyla bölüntüler oluşturmak yerine bütüncül bir anlayışla tek ve büyük ekran kullanılmıştır. Sabit görüntülü fonlardan, canlı muhabir bağlantılarına kadar farklılık gösteren fonksiyonlar tek bir düzlemde çözülmüştür.

7. SONUÇ

İç mimarlık eğitiminin yeni bir dalı olan sahne tasarımı daha da özel bir kesit olarak haber set tasarımı alanı incelenmiştir. Tasarım eğitiminin temel kavramlarından biri olan özgünlük farklı açıdan ele alınmış ve iç mekan tasarımında bağlama göre tasarım anlayışının farklılıklar göstermesi gerekliliği örneklerle açıklanmıştır. İç mimarlığın bir dalı olan set tasarımı eğitiminde bu farklılıklar büyük önem taşımaktadır, çünkü içerik ile örtüşen bir set tasarımı izleyici ilgisini arttırmaktadır. Bu da izlenme oranına yansımaktadır.

“Yok mekan” kavramı doğrultusunda haber set tasarımı tanımsız mekan oluşturularak bağımsız olduğu vurgulanmıştır. Hacim kullanımında kimliksizleştirme amacı ile başlangıcı ve sonu belli olmayan çizgisel tasarımlar görülmektedir. Sınırlar belirgin değildir, malzeme ve renk seçimleri, gri ve tonları gibi nötr renklerden oluşmaktadır. Mobilya kullanılmamıştır. Bu inceleme doğrultusunda tasarım sürecinde mekanın kazanacağı kimlik kadar kimliksiz olmasının da bir tasarım kararı olduğu görülmüştür. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, diğer program içerikleri de set tasarımlarını etkileyen temel unsur olarak incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Aliağaoğlu, A., Uğur, A. (2018). Şehinsel Alanda Yok-Yerler: Türkiye’de Gökdelenler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2775-2791. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisosbil/issue/42067/499717>
- Anbarpınar, E. (2020). Kurgu Mekanda Zaman-Mekan-Yüzey İlişkileri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Anteplioğlu, B. Kişisel Fotoğraf Arşivi.
- Auge, M. (1997). Yok- Yerler. İstanbul:Daimon.
- Avar, A. A. (2009). Lefebvre’in Üçlü–Algılanan, Tasarlanan, Yaşanan Mekân–Diyalektiği. Mimarlık Dergisi, Aralık, 7-17.
- Aziz, A. (2013). Televizyon ve Radyo Yayıncılığı (Giriş). Hiperlink.
- Berber, Ö . (2010). Yok-Yer, Yersizleşme ve Yersizyurtsuzluk Kavramları Üzerine Bir Sorgulama. İDEALKENT, 2 (3), 142-157. <https://dergipark.org.tr/en/pub/idealkent/issue/36633/417064>

- Beşişik, G. (2013). Sinema ve mimarlıkta mekan kurgusu ve kavrayışı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.
- Bulhaz, Ç. (2013). Tiyatroda Sahne Tasarımı. İç Mimar
- Bulhaz, Ç. (2020). Sinema ve İç Mimarlık. Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Akademik Çalışmalar. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Cankaya, Ö. (2015) Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi TRT 1927-2000. Ankara: İmge.
- Çelenk, S. (2001). Türkiye’de Televizyon Programcılığının Gelişimi ve Genel Eğilimleri. AÜ İletişim Fakültesi Yıllığı, Ankara, 305-334.
- Çevikayak, C. (2016) Sahne Tasarımında Çok Yönlü Bir İsim: Es Devlin. Art-E, 9(18)s 382- 400.
- CIDA Professional Standards 2020 <https://www.accredit-id.org/professional-standards>
- DEMİR, S. T. (2017). Günümüz Kültüründe Farklı Temsil Mekanları Üzerine Bir İrdeleme. Mavi Atlas, 5(2), 322-336.
- Erek, A. N., ve Ödekan, A. (2008). Ekran ve Yer: Uzamsallık ve 1990 lardan Sonra Sanat Üretimi. İTÜDERGİSİ/b, 5(1), 11-19.
- Erlhoff, M. ve Marshall, T. (2008) Design Dictionary : Perspectives on Design Terminology. Germany.
- Ertürk, Z. (2008). Eğitimde Program Geliştirme ve İKÜ İç Mimarlık Örneği, Arkitekt, 518-519, s. 8-12.
- Gökhan Ç.B. ve Atasoy A. (2005). İç Mimarlık Eğitim Programı Tasarımı ve Geliştirme Modeli Önerisi. İTÜ Dergisi Mimarlık, Planlama, Tasarım, 4(2), s. 25-36.
- <https://vimeo.com/67793221> Architecture d'aujourd'hui, P. Chenal (1930) Uzun Versiyon (erişim:19.06.2021)
- <https://yapidergisi.com/27116-2/> (erişim:17.04.2021)
- <https://youtu.be/WQdqoNxVM3A> (erişim:17.04.2021)
- Kafalı, N. (2000). Televizyonda Kameramanlık. Ankara: Ümit.
- Kanlı, B. ve Bilgiç, M. (2016). Modernizm Eleştirilerinin "Yok-Yer" Bağlamında Sinema Mekânı Kurgusunda Analizi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 117-149.
- Kaptan, B. B. (2016). An Interior Architecture/Design Education Model within the Scope of New Approaches. Online Journal of Art and Design, 4(2).
- Kırhan, A. (2007). Üniversite öğrencilerinin tematik televizyon kanal tercihleri kullanımlar ve doyumlar kuramı-sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde Maltepe Üniversitesi'nde bir çalışma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Koçyiğit, R. G. (2018). Mark Augé'de Yok-Yer (Non-Lieu) Kavramı Üzerine Bir Epistemik Çözümleme. Megaron, 13(4).
- Lefebvre, H. (2019). Mekanın Üretimi. İstanbul: Sel.
- LuPone R. (2008). Design Dictionary: Perspectives on Design Terminology.
- Mulla, G. (2013). Yersizleştirme.
- Mutlu, E. (2017). İletişim Sözlüğü, Ankara. Ütopya.
- Ökten, G. (2012). İç Mimarlık Mesleği Özelinde Tasarım ve Tasarımcı Kavramlarının Algılanışı ve Tasarımcı Kimdir? Sorusuna Yanıt Almak Üzere Bir Okuma-Türkiye Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi. Ankara
- Ozangüç, F. (1998). Televizyon Stüdyolarında Amaca Uygun Sahne Düzeni Oluşumu ve Görsel İletişim İlkelerine Bir Yaklaşım. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Şumnu, U. (2014). Türkiye’de İçmimarlık: Modern Mimarlığın ‘İç’selleştirilmesi. Türkiye’de İçmimarlık ve İçmimarlar s. 7-9. Ankara: TMMOB İçmimarlar.
- Taştan, Ö. (2014). Türkiye televizyonlarında haber stüdyolarının mekansal özellikleri üzerine bir inceleme (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Tekşen, Ö. (2021). Kişisel Fotoğraf Arşivi.

Türkmen, A., Kavut, İ. E. (2021). Steampunk Akımının Sinemada Mekan Temsiline Etkisinin “Ölümçül Makineler” Filmi Üzerinden İncelenmesi. FBU-DAE, 1 (2) : 71-87.

Ünver, B . (2020). Kubrick Sinemasında Tekinsiz Bir Muğlak Mekân: Overlook Oteli. Mimarlık ve Yaşam, 5 (2), 487-515. DOI: 10.26835/my.726152

Williams, R. (2003). Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim. Ankara: Dost. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=361&RecID=2073> (erişim:17.04.2021)

Yıldız, P. (2006). Televizyon Stüdyolarında Hazırlanan Programların Zaman ve Mekân Entegrasyonu ve Türkiye’den bir Stüdyo “TV-8 Örneğiyle Analiz Çalışması. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8: 273-294.

Yıldız, P. (2007). Televizyon Stüdyolarında Aydınlatma. Engineering Sciences, 2 (2), 112-126. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaeng/issue/19874/212981>